

Bryła sztywna

Pogrubienie oznacza wektor.

Moment pędu. Kinematyka

1. Oblicz moment pędu L punktu materialnego o masie m poruszającego się ze stałą prędkością względem nieruchomego układu odniesienia po torze $r(t) = (2t+1, 1, 0)$ m.
2. Czy wartość momentu pędu zmieni się przy zmianie układu odniesienia o $r_0 = (0, 0, 1)$ m?
3. Oblicz moment pędu punktu poruszającego się po okręgu o promieniu R względem środka układu odniesienia w płaszczyźnie OXY.
Podpowiedź: $r(t) = (R\cos(\omega t), R\sin(\omega t), 0)$. Znajdź prędkość obliczając pochodną.
4. Oblicz szybkość (długość wektora prędkości).

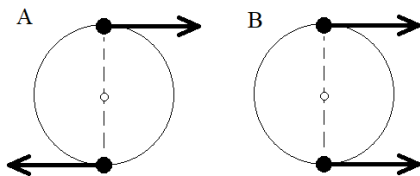
Moment siły

Oblicz moment pędu w przypadku ruchu punktu materialnego w wyniku siły centralnej (skierowanej wzdłuż promienia wodzącego = wektora położenia).

Ogólny przypadek – moment siły $\rightarrow$ Wiele cząstek (suma, M i L całkowite).

Druga zasada dynamiki dla ruchu obrotowego.

5. W pewnej chwili, na dwa sztywno połączone punkty materialne działały siły, jak na rysunku. Oblicz sumaryczny moment siły.

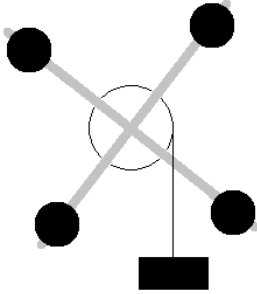
Zasada zachowania momentu pędu

6. Student siedzi na obrotowym fotelu trzymając w rękach hantle. Ręce ma wyprostowane w odległości $R_1 = 60$ cm osi obrotu fotela. Rozkręcamy fotel tak, żeby jeden obrót wykonywał w 2 s ($f = 0.5$ Hz). Następnie student przyciąga hantle do piersi ($R_2 = 10$ cm). Masa hantli jest taka, że student bez hantli i same hantle rozstawione na odległość R_1 od osi mają taki sam moment pędu. Czy częstość obrotów zmieni się po przyciągnięciu hantli? Oblicz ją. (por. przykład 3 ze strony 167 z podręcznika Jay Orear *Fizyka*, t. 1, WNT 1993)

Moment bezwładności (jako skalar)

7. Wyprowadź zależność $L = I\omega$.
8. Oblicz moment bezwładności (skalar) dla krążka o jednolitej gęstości ρ , promieniu R i wysokości H . Wyraż bezwładność także za pomocą masy krążka $M = \rho V$.
Podpowiedź: wykorzystaj układ współrzędnych walcowych.
9. Oblicz moment bezwładności dla pierścienia o promieniu wewnętrznym R_1 i zewnętrznym R_2 . Czy moment bezwładności jest mniejszy, czy większy niż dla pełnego krążka o tej samej jednorodnej gęstości?

10. Cztery masy m_2 umieszczone są na sztywnych nieważkich prętach umieszczone symetrycznie w odległości r_2 od osi obrotu (wahadło Oberbecka, por. rysunek).
- Oblicz bezwładność takiej bryły sztywnej.
  - Oblicz przyspieszenie kątowe, jeżeli do tej bryły sztywnej przyłożymy moment siły pochodzący od ciężarka o masie m_1 przyłączonego do nici nawiniętej na bęben o promieniu r_1 przymocowany na osi obrotu bryły.
  - Jak zmieni się to przyspieszenie, jeżeli zmniejszymy o połowę odległość ciężarków na prętach od osi obrotu $r'_1 = r_1/2$?

Pokaży: hantle, wahadło Oberbecka.